

Inhoud

Het land van de zes continenten	10
Argentinië als reisbestemming	12
Hulp bij het plannen van je reis	14
Suggesties voor rondreizen	20

Land, volk en cultuur

Argentinië in het kort	26
Natuur en milieu	28
Economie, maatschappij en politiek	40
Geschiedenis	44
Jaartallen	56
Maatschappij en dagelijks leven	58
Kunst en cultuur	66

Reisinformatie

Reis en vervoer	76
Accommodatie	80
Eten en drinken	83
Sport en activiteiten	87
Feesten en evenementen	90
Praktische informatie van A tot Z	92

Onderweg

Hoofdstuk 1 – Buenos Aires en omgeving

In een oogopslag: Buenos Aires en omgeving	112
Buenos Aires	114
Het dertienmiljoenkoppig monster	114
Geschiedenis	117
Oriëntatie	120
Centrum	121

San Telmo	129
Actief: Buenos Aires in de greep van de tango	134
La Boca	136
Recoleta	141
Palermo	143
Actief: alternatieve excursie – 3 x kunst en architectuur	144

De omgeving van Buenos Aires	154
Delta del Tigre	154
Actief: met fiets en kano door de stad en de Delta del Tigre	157
San Antonio de Areco	159
Luján	164
Lobos en omgeving	164
La Plata	165
Uitstapje naar Uruguay	168

Hoofdstuk 2 – De pampa en het achterland

In een oogopslag: de pampa en het achterland	172
De kust tussen Buenos Aires en Bahía Blanca	174
De kust ten noorden van Mar del Plata	174
Mar del Plata	180
De kust ten zuiden van Mar del Plata	184
Bahía Blanca	186
Sierra de la Ventana	188

De pampa	190
De pampa vroeger en nu	190
Van Buenos Aires naar Santa Rosa	194
Actief: dieren kijken in het Reserva Natural Parque Luro	195
Parque Nacional Lihué Calel	196

Sierras Pampeanas	198
San Luis en omgeving	198
Sierras de Córdoba	201
Actief: te paard door de Sierra de los Comechingones	202

Córdoba en omgeving	208
Córdoba	208
Uitstapjes vanuit Córdoba	212

Hulp bij het plannen van je reis

Planning van je reis

De volgende plannings zijn aanbevolen voor reizigers die krap in hun tijd zitten. Ideaal is dit niet, maar met een goede voorbereiding kun je toch veel zien in weinig tijd.

1. Buenos Aires en omgeving

In het zogenaamde Parijs van Zuid-Amerika kom je als liefhebber van architectuur, kunst, cultuur en geschiedenis goed aan je trekken. Je moet zeker een paar dagen uittrekken om alle hoeken van deze veelzijdige en levendige stad aan de Río de la Plata te leren kennen.

Cultuurtip

Natuurtip

De hoofdstukken in deze gids

1. **Buenos Aires en omgeving:** zie blz. 111
2. **De Pampa en het achterland:** zie blz. 171
3. **De Patagonische kust en Tierra del Fuego:** zie blz. 217
4. **De Patagonische Andes:** zie blz. 279
5. **Cuyo:** zie blz. 331
6. **Het noordwesten:** zie blz. 387
7. **Mesopotamia en de Chaco-wouden:** zie blz. 441

Heb je na de grote stad trek in de natuur, doe dan als de Porteños, zoals de bewoners van Buenos Aires worden genoemd – ga per trein of schip naar de Delta del Tigre. Al in de glansperiode van Buenos Aires in de jaren 30 was dit het populairste recreatiegebied van de stedelingen. Van deze tijd getuigen onder andere de in statige villa's gevestigde roeiverenigingen. Een hoogtepunt van deze kleine vlucht uit de stad is een boottochtje door de deltakanalen. Ook San Antonio de Areco is dichtbij genoeg voor een dagtrip vanuit de hoofdstad. Op deze plek kun je in een estancia zien hoe het alledaagse leven van een gaucho eruitziet.

• Buenos Aires
• San Antonio de Areco

• Delta del Tigre

Goed om te weten: in de zomermaanden, van eind december tot eind februari, kan de temperatuur in Buenos Aires de 40°C bereiken. Zorg in deze periode voor hoofdbedekking en genoeg drinkwater. Om niet te veel onder de hitte te lijden, transformeren de Porteños elk restaurant en elke horecazaak middels de airco tot een kunstmatig Antarctica. Neem als je uit gaat eten dus een vest of jasje mee. Tijdens een bezoek aan de Delta del Tigre is een insectwerend middel absoluut noodzakelijk.

Tijdschema

Buenos Aires:	minstens 3 dagen
Delta del Tigre:	1 dag
San Antonio de Areco:	1 dag

2. De Pampa en het achterland

In Córdoba bevindt zich een van de oudste (ruim vierhonderd jaar) universiteiten van Zuid-Amerika. Studenten uit alle landen van het continent bevolken de prachtige koloniale stad, waar van alles te doen is op cultureel gebied en die een bont nachtleven heeft.

Córdoba ligt midden in een heuvelachtig landschap met grote stuwwallen. Het gebied is een van de belangrijkste vakantiecentra van het land. Tijdens het hoogseizoen van Kerstmis tot eind februari vinden hier veel interessante folklorefeesten en muziekfestivals plaats. In sommige gevallen worden zelfs culturele evenementen uit Buenos Aires verplaatst naar de Sierras de Córdoba, waar dan veel grote en kleinere sterren te vinden zijn.

Córdoba

Goed om te weten: Mar de Plata en de andere plaatsen aan de Atlantische kust zijn zeer populaire strandvakantieplekken. Als door het Middellandse Zeegebied verweerde European moet je er wel rekening mee houden dat het water van de Atlantische Oceaan ijskoud is en het er meestal ook nog eens flink waait.

In de vakantietijd doe je er verstandig aan ruim op tijd accommodatie te boeken. Zoals overal ter wereld stijgen ook hier de prijzen flink in het hoogseizoen – niet alleen aan zee, maar ook in de Sierras de Córdoba.

Tijdschema

Córdoba:	2-3 dagen
Sierras de Córdoba:	3-6 dagen
Mar del Plata:	2 dagen

3. Patagonische kust en Tierra del Fuego

Hoe verder je afzakt naar het zuiden, hoe eenzamer het wordt. Het landschap is desolaat, het weer onberekenbaar – de wind houdt soms dagenlang niet op met waaien en gaat door merg en been. Over Patagonië en Tierra del Fuego (Vuurland) lopen de meningen van reizigers uiteen. Of je bent op slag verliefd op dit deel van Argentinië en sluit het voorgoed in je hart, of je maakt snel wat kiekjes, vlucht een warm restaurant in en verheugt je vijf minuten na aankomst al op je vlucht terug, weg uit dit eind van de wereld ...

Tip

DE SKYLINE VANAF HET WATER

De promenade van **Puerto Madero** ⁴⁵, de nieuwste – en dure – trendy wijk van de hoofdstad, wordt geflankeerd door een trits terrassen van goede restaurants en cafés in chic verbouwde pakhuizen. Lang heeft Buenos Aires de Río de la Plata de rug toegekeerd. De gebruikelijke verklaring was dat de immigranten niet wilden terugkijken zodra zij eenmaal van boord waren gegaan, om pijnlijke herinneringen maar zo snel mogelijk te vergeten. Bovendien was het havengebied tientallen jaren verboden militair terrein. Tot in 1991 een aantal jonge kunstenaars een tentoonstelling organiseerde in een oud leegstaand pakhuis. Die expositie was de aanleiding voor een nieuwe bestemming voor de oever van de rivier. Eerst kwamen er restaurants en lofts in de bakstenen pakhuizen

aan de westoever. Daarna vonden de historische instructiezeilschepen **Sarmiento** (Dique 3) en **Uruguay** (Dique 1) een nieuwe ankerplaats voor de horeca. Later ontdekte men ook de oostoever. Daar werden projecten ontwikkeld als Hotel Faena Universe, kunstmuseum **Colección Fortabat** (zie blz. 144) en de Alvear Tower, met 241 m het hoogste gebouw van het land.

Als je via de oude draaibruggen of de moderne, door de beroemde Spanjaard Santiago Calatrava ontworpen Puente de la Mujer (Vrouwenbrug) oversteeft naar Puerto Madero, kun je vanaf de kade genieten van de skyline van Buenos Aires – de aanblik is op zijn mooist bij zonsopgang. Tevens staat hier het beeld *Reina de Holanda*, dat een jonge koningin Beatrix voorstelt.

Vooraf in de schemering heb je hier een prachtig uitzicht op de skyline van Buenos Aires

Armando. In het stadion van Boca Juniors, met bijzonder steile tribunes voor 65 duizend klimgrage voetballiefhebbers, moeten orkanen van lawaai de bezoeken spelers angst inboezemen. Ook Diego Maradona droeg ooit het geel-blaauwe Bocashirt, en doet dat nog steeds in zijn ereloge in het stadion. Wat was de inspiratiebron voor de clubkleuren? Zoals dat hoort in een haven was dat de schoorsteen van het eerste schip dat binnenvoer, en dat was een Zweeds schip. De meeste trouw aan de lokale passie voor kleuren betrachtte echter de beroemdste schilder van La Boca, Benito Quinquela Martín (1890-1977), die zich in een zelf-beschilderde kist door de vrijwillige brandweer van La Boca ten grave liet dragen.

Usina del Arte ⁴⁴

Caffarena 1, hoek Pedro de Mendoza, tel. 011 41 14 57 91, www.buenosaires.gob.ar/usinadelarte, rondleidingen za., zo. 11-17 uur
Het bakstenen gebouw van de voormalige krachtcentrale uit 1916 werd getransformeerd tot cultureel centrum. De concertzaal met twaalfhonderd plaatsen is gemiddeld naar het Berlage-auditorium in Amsterdam. De concerten, tentoonstellingen en filmvoorstellingen in het **filmmuseum** zijn gratis toegankelijk.

Recoleta

Kaart: zie blz. 131

In geen enkele *barrio* (wijk) van Buenos Aires leven tegenstrijdige stedelijke karaktertrekken zo dicht op elkaar als in **Recoleta**. Victoriaanse preutsheid, Franse *savoir-vivre*, de sfeer van een vijfsterrenhotel, de opgewekte flair van cafeterrassen, lustopwekkende verleidingen als parfums, sieraden en leer, genot voor de smaakpapillen, vrolijk straattheater, ritueel zonnebaden, provocerende kunst, religieuze bezinning en een praalzieke begraafplaats – dat alles samen op slechts weinig vierkante meters. Dezelfde majestueuze *gomero* (rubberboom) waaronder schrijver en president Sarmiento zat te mediteren, werpt nu zijn schaduw op een verliefd paartje. Op dezelfde

de bodem waar ongeschoeide monniken, *recoletos*, wandelden, klikken nu de hakken van langbenige modellen. La Recoleta is altijd 'in'.

Deze aristocratische wijk van Buenos Aires ontstond op een heuvel van vissershutten en vuilnisbelten toen de bourgeoisie van San Telmo en Barracas, op de vlucht voor de uitbraak van gele koorts van 1871, hier zijn huizen begon te bouwen. De eerste bewoners, aan wie de wijk zijn naam te danken heeft, waren franciscanen van de Recoletaorde, die hier al in 1732 hun Basilica del Pilar neerzetten. Toen de orde in 1822 ophield te bestaan, werd de kloostertuin een kerkhof. De burgemeester van Buenos Aires, Torcuato de Alvear, vormde een halve eeuw later de tot dan toe willekeurig bebouwde grond van Recoleta om tot voornaam woonwijk.

Avenida Alvear

Je nadert het centrum van Recoleta door de naar de vader van stadsvernieuwer Torcuato de Alvear genoemde **Avenida Alvear**, die bij de kruising met de 9 de Julio het huisnummer 1300 heeft. Al direct aan het begin wordt je blik gevangen door de luisterrijke Franse ambassade. Ook de volgende, aan het Franse academisme verplichte gebouwen (die helaas zijn ingeklemd tussen zieloze flats) doen hier, op het driehoekige **Plazoleta Carlos Pellegrini** ⁴⁶, aan Parijs denken. Vooral het op het Palais Bourbon geïnspireerde *palacio* van de Braziliaanse ambassade (tegenover de exclusieve Jockey Club op Alvear 1345), de zetel van de apostolische nuntius (Alvear 1605) en het oude Olmospaleis (Alvear 1690), waar tegenwoordig het ministerie van Cultuur is gevestigd, verdienen aandacht.

Het beste hotel van Buenos Aires zou wel eens het **Palacio Duhau Park Hyatt** ⁹ kunnen zijn (zie blz. 135). Wanneer je nu de straat neemt die links parallel aan de Alvear loopt, de **Avenida Quintana**, kom je langs een rij exclusieve modezaken. Maar ook de rechter parallelstraat, de **Calle Posadas**, is erg luxueus. Met de **Patio Bullrich** ⁴⁷ staat hier het chicste winkelcentrum van Buenos Aires. Bovendien bevinden zich hier een aantal goede café-bars en het elegante hotel The Brick.

Tip

CAFÉS

De cafés van Buenos Aires zijn ware cultuorden, ontmoetingsplaatsen die het dagelijks leven bepalen. Al zestig cafés zijn tot historisch monument verklaard, de zogenaamde *bars notable* (www.bue.gov.ar). Deze hebben ook de vloedgolf van een zeventigtal zaken van Starbucks overleefd, die de laatste vijftien jaar in Buenos Aires werden geopend. Of het nu voor een afspraak of zomaar is, er gaat vrijwel geen dag voorbij zonder cafébezoek, waarbij verhit wordt gediscussieerd over voetbal, politiek of het persoonlijk leven. Dat doet men bij een *cortado* (kleine koffie 'gesneden' met een beetje melk), een *lágrima* (een 'traantje' koffie in een glas warme melk) of een *café solo* of 'expresso'. De meeste cafés hebben ook een menu of een kleine kaart.

... in San Telmo

Mediterraan – Casal de Catalunya 10: Chacabuco 863, tel. 011 43 07 09 12. Mediterrane keuken in het Huis der Catalanen, dat ook een theaterzaal heeft. In de foyer kun je genieten van wijn en tapas. \$ 550.

Bistro – Café San Juan 11: Av. San Juan 450, tel. 011 43 00 11 12. Klein tentje waarin je de koks op hun vingers kunt kijken bij het met verse ingrediënten bereiden van smakelijke gerechten. \$ 550.

Porteñokeuken – Lezama 12: Brasil 359, tel. 011 43 61 01 14. Lokale gerechten, grote porties, goedkoop, vriendelijke sfeer. Veel voetbal- en tangofans. \$ 250.

... in La Boca

Beproefde recepten – Il Matteredello 13: Martín Rodríguez 517, tel. 011 43 07 05 29. Verse pasta van de familie Stagnaro, die ooit

naar Argentinië kwamen uit de Italiaanse plaatsen Genua en Modena. \$ 450.

Voetbalkroeg – Don Carlos 14: Brandsen 699, hoek Del Valle Ibarlucea, tel. 011 43 62 24 33. Een vast menu is er niet, Don Carlos kookt wisselende dagschotels en het bedrag op de rekening is afhankelijk van hoeveel honger je had. Tot de stamgasten behoren voetballers uit het nabijgelegen stadion en kunstenaars. \$ 400.

Arbeiderskroeg – El Obrero 15: Caffarena 64, tel. 011 43 62 99 12. Gefrituurde inktvisringen (*rabas*), huisgemaakte pasta of vlees van de grill in een sfeervolle *bodegón*, een typische kroeg van een arbeiderswijk. \$ 300.

... in Recoleta

Vis – Oviedo 16: Beruti 2602, hoek Ecuador, tel. 011 48 21 37 41, www.ovidorest.com.ar. Vis en zeevruchten op Spaanse wijze in een 19e-eeuws pand. Volgens de meest gerenommeerde restaurantgidsen van Buenos Aires een van de beste restaurants van de stad. \$ 450.

Als in Parijs – La Biela 17: Av. Quintana 596, tel. 011 48 04 04 49, www.labiela.com. Groot trottoircafé voor flaneurs en dagdromers.

... in Palermo

Vlees van de grill – La Cabrera 18: Cabrera 5127, tel. 011 45 55 32 42, www.lacabrera.com.ar. Een van de beste parrilla's van de stad. \$ 600. **Don Julio 19**: Guatemala 4691, tel. 011 48 31 95 64. Opmerkelijke bediening, uitstekend vlees. \$ 550.

Eenvoudig en solide – Social Paraíso 20: Honduras 5182, tel. 011 48 31 45 56. Pal tussen de hippe tenten in het Soho van Buenos Aires heeft dit restaurant zijn eenvoud behouden. Solide gerechten uit het Middellandse Zeegebied. \$ 300.

Veggie – Bio Solo Orgánico 21: Humboldt 2192, tel. 011 47 74 38 80, www.bioestaurant.com.ar. Quinoarissotto en seitancurry zijn de hardlopers bij het vegetarische boegbeeld van Buenos Aires. Ook gerechten voor vegans en liefhebbers van raw food. \$ 250.

... in Puerto Madero

Uitzicht op de pakhuizen – Chila 22: Alicia Moreau de Justo 1160, tel. 011 43 43 60 67, www.chilaweb.com.ar. Door veel mensen ge-

zien als het beste restaurant van Buenos Aires. Soledad Nardelli betovert met moderne Argentijnse creaties. \$ 700.

... in anderen wijken

Kleioven – Pura Tierra 23: 3 de Febrero 1167, Belgrano, tel. 011 48 99 20 07, www.puratierra.com.ar. Ingrediënten en tradities uit de tijd van de Inca's, maar modern bereide gerechten. \$ 550.

Poëtisch – Urondo Bar 24: Beauchef 1204, Parque Chacabuco, tel. 011 49 22 96 71. Een zoon van de dichter Paco Urondo, gedood door de militaire dictatuur, is verantwoordelijk voor het menu. Klassieke Porteñokeuken met zorgvuldig geselecteerde ingrediënten. \$ 300, geen creditcards.

Winkelen

... in het centrum

Boeken – Librería El Ateneo Grand Splendid 1: Av. Santa Fe 1860, zie blz. 127, www.yenny-elateneo.com, ma.-do. 9-22, vr., za. 9-24, zo. 12-22 uur; **Librería Ateneo 2**: Florida 340, ma.-vr. 9-20, za. 9-17 uur zie blz. 129.

Galeries – Zurbarán 3: Cerrito 1522, en **Colectión Alvear de Zurbarán 4**: Av. Alvear 1658, Recoleta, www.zurbaran.com.ar. Meer dan vijfduizend schilderijen van kunstenaars uit Argentinië en de rest van Latijns-Amerika; de belangrijkste galerie van Zuid-Amerika. **Vasari 5**: Esmeralda 1357, tel. 011 43 27 06 64, www.galeriavasari.com.ar, ma.-vr. 11-20 uur. **6 - 8**: zie blz. 150.

Kunstnijverheid – Arte y Esperanza 9: Balcarce 234 en Suipacha 892, tel. 011 47 07 06 13, www.arteyesperanza.com.ar, ma.-vr. 9-18 uur. Inheemse kunstnijverheid van leer, hout, keramiek uit alle delen van het land enz. **AM Artesanías 10**: Rodríguez Peña 1771, tel. 011 48 15 78 41, am-artesantias.relacionarse.com, ma.-vr. 10-13, 15-20, za. 10-13 uur. Lederwaren, ponchos, zadels, zilver, mate-attributen en meer uit de gauchocultuur. Deels zeer mooie en dure objecten uit alpaca-zilver, gecombineerd met kostbaar hout en halfedelstenen. **Fundación Silataj 11**: Libertad 948 (en Vuelta de Obligado 1933, Belgrano), tel. 011 48 16 43 61, www.fundacionsilataj.org.

Niets is wat het lijkt: een op de vlooiemarkt van Plaza Dorrego gekochte massaproductiefles wordt thuis een uniek souvenir, waar behalve vloeibare zeep ook herinneringen aan Buenos Aires uit komen

